

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Akademia Pedagogiki Specjalnej
im. Marii Grzegorzewskiej

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dostosowanie wymagań edukacyjnych do możliwości percepcyjnych uczniów z dysleksją rozwojową na poszczególnych przedmiotach w szkole podstawowej klasy IV - VI.

Opracowała Renata Czabaj

***Podniesienie efektywności
kształcenia uczniów ze specjalnymi
potrzebami edukacyjnymi”***

- projekt współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej w ramach
Europejskiego „ Funduszu Społecznego
III Priorytet Programu Operacyjnego
Kapitał Ludzki, Działanie 3.3.

Język Polski

Czytanie

- Nie odpytywać ucznia z czytania głośnego przed zespołem klasowym. W klasie powinien czytać tylko tekst opracowany w domu.
- Nie ponaglać tempa czytania. Nie wymagać czytania na czas. Uczeń potrzebuje dłuższego czasu na analizę i syntezę czytanego tekstu, powinien wykonywać te czynności w indywidualnym tempie.

Czytanie

- Nie należy zadawać większej ilości tekstu do czytania. Nauczyciel powinien wyznaczyć tylko fragment do czytania głośnego. Z tekstem uczeń może się zaznajomić czytając go po cichu, może również przeczytać mu ktoś z rodziny.
- Naukę wiersza rozłożyć na fragmenty i zezwolić na zaliczanie częściami.
- Zezwolić uczniowi na korzystanie z nagranych lektur szkolnych („książka mówiona”).

Pisanie

- Uczeń z dysleksją może popełniać błędy w samodzielnym pisaniu, pisaniu z pamięci, w pisaniu ze słuchu i przepisywaniu z tablicy. Mimo, że zna reguły ortograficzne i gramatyczne, nie potrafi ich jednak zastosować.
- Nie omawiać błędów ucznia wobec całej klasy.
- W przypadku dysgrafii, umożliwić uczniowi pisanie domowych prac kontrolnych na komputerze. Jeśli nauczyciel nie jest w stanie odczytać pracy ucznia to powinien to zrobić uczeń, wyjaśniając wszystkie wątpliwości ortograficzne.

Pisanie

- Zezwolić na używanie dyktafonu w celu sporządzenia notatki z lekcji(szczególnie kiedy uczeń wolno pisze).
- Przy ustalaniu ogólnej oceny z języka polskiego należy uwzględnić osiągnięcia z tego przedmiotu, tzn. zdolność logicznego myślenia, wnioskowania, abstrahowania. W wypowiedziach słownych nie można brać pod uwagę słownictwa, ale zawartość treściową.
- Przy ocenie prac pisemnych należy uwzględnić wartość merytoryczną pracy, umiejętność argumentacji i kompozycji. Błędy popełnione w pisaniu, nie mogą obniżać wartości oceny.

Egzekwowanie wiadomości

- Nie należy wywoływać ucznia do odpowiedzi przy tablicy - uczeń powinien odpowiadać z miejsca.
- Nie należy porównywać jego odpowiedzi z odpowiedziami innych uczniów.
- Nie ponaglać tempa pisania.

Historia

- ❖ **Zajęcia prowadzić w atrakcyjnej formie . Wykład uzupełniać filmami, ilustracjami, innymi pomocami.**
- ❖ **Stosować ćwiczenia w czytaniu map.**
- ❖ **Zezwolić na zastąpienie liczb rzymskich arabskimi ale dążyć aby uczeń sobie je utrwalił .**
- ❖ **Wprowadzenie pojęć: wiek, tysiąclecie oraz częsta praca na osi czasu ułatwia poruszanie się po poszczególnych epokach i chronologiczne ich porządkowanie. Dzięki temu abstrakcyjne pojęcia ulegają konkretyzacji.**
- ❖ **Wspólne dokonywanie analiz tekstów zawartych w książce oraz w informacjach na mapkach, doskonalili umiejętność samodzielnej pracy z podręcznikiem. Uczeń nauczy się, że ilustracja, obraz, mapka „kryje” bardzo dużo wiadomości, ułatwi to również naukę wyciągania wniosków.**

- ❖ **Skracać teksty, zakreślając najważniejsze informacje.**
- ❖ **Dużym ułatwieniem i pomocą w opanowaniu materiału z zakresu historii może być:**
 - ✓ **metoda uwspółcześniania wiadomości (n-l wskazuje uczniom przykłady znane im z życia, których początki mają źródło w historii),**
 - ✓ **streszczenia tematów (uczeń dostaje kartkę z syntezą materiału, zawierającą jedynie najistotniejsze informacje, które powinien znać) - ta metoda stosowana jest na trudniejszych lekcjach, tam gdzie materiał jest obszerny. Dzięki niej uczeń nie zniechęca się, jest przekonany, że może nauczyć się interpretacji stosunkowo niedługiego tekstu.**
 - ✓ **W czasie odpytywania stosować pytania naprowadzające, przywołujące dany temat na zasadzie skojarzeń np. ilustracje analizowane na poprzednich lekcjach lub odpytywać częściami materiał wcześniej podzielony na fragmenty i omówiony z uczniem.**

Języki Obce

- Dostosować tempo realizacji programu do zindywidualizowanych możliwości uczniów.

- Stosować metody polisensoryczne.

- Aktywizować uczniów poprzez stosowanie metod zabawowych.

- Korzystać z różnych pomocy dydaktycznych: kasety audio i video, domina, zestawy PUS, barwne ilustracje, karty, taśmy magnetofonowe i nagrania na płytach CD.

- Dobierać materiał zgodnie ze stanem aktualnych umiejętności ucznia.

- ❑ Nie oceniać za błędy w pisowni i nieestetyczne pismo.
- ❑ Wielokrotnie powtarzać wprowadzony materiał językowy.
- ❑ Ćwiczenia językowe muszą być krótkie, różnorodne, ciekawe i odnoszące się do różnych sytuacji - zapobiega to znudzeniu ucznia i zniechęcaniu się do pracy.
- ❑ Stosować stałe wzmocnienia pozytywne, często dowartościowywać i motywować pochwałą. - Nie krytykować i nie osądzać negatywnie.

Przyroda

- Stosować metody poszukujące, obserwacyjne i badawcze. Ułatwia to uczniom przyswojenie wiadomości.
- Należy mieć na uwadze zasadę stopniowania trudności oraz „od bliższego do dalszego”, czyli obserwacji i opisu najbliższego otoczenia poprzez przyrodę Polski do całego świata.
- Szczególnie przydatne i ważne jest wykonywanie prostych doświadczeń(prowadzenie np. hodowli) oraz ich obserwację. Nastawienia na działanie mobilizuje i aktywizuje uczniów do pracy. Działanie ułatwia zapamiętanie.
- Pozostawić więcej czasu na naukę trudnych pojęć, symboli.
- Na lekcji geografii nie stosować map konturowych.
- Unikać wywoływania ucznia do mapy. Nie wymagać znalezienia z pamięci konkretnego punktu na mapie bez omówienia jego lokalizacji.

- Nie wyśmiewać się, że nie potrafi skojarzyć miejsca z częścią świata.
- Łagodniej oceniać wykresy, mapki, rysunki, które są mniej przejrzyste i mniej starannie wykonane.
- W pracach klasowych, czy zadaniach przeznaczonych do samodzielnego wykonania upewnić się, czy uczeń rozumie czytany tekst. Nie dyktować tekstu zadań. Uczeń powinien dostać zapisane na kartce zadanie (uchroni go to przed błędnym zapisem danych, nadmiernym pośpiechem, popełnianiu błędów w pisaniu).
- Nie dyskwalifikować pracy z powodu złego wyniku arytmetycznego przy właściwym toku rozumowania – zapytać jak uczeń rozwiązał zadanie.
- Zapisywać na tablicy obce nazwy.
- Przygotować na kartce związane polecenia do pracy grupowej.

Matematyka

- **Nie dyskwalifikować zadań za popełnione błędy w rachunkach.**
- **Pozostawić więcej czasu na naukę tabliczki mnożenia, nauczyć mnożenia na palcach, w sytuacjach stresogennych zezwolić na korzystanie z kalkulatora.**
- **Upewnić się, że uczeń rozumie treść zadania.**
- **Wspólne z uczniem czytać i analizować treści zadań.**
- **Nie przyśpieszać tempa rozwiązywania zadań.**

- **Dać czas na „ułożenie” w wyobraźni zachodzących zmian przestrzennych.**
- **Dostosować stopień trudności zadań do możliwości ucznia. Naukę geometrii prowadzić w oparciu o metodę poglądową.**
- **Nie wywoływać ucznia do tablicy - w rozwiązanie zadania i tak wkłada dużo wysiłku.**
- **Wygospodarować czas na spokojne wyjaśnienie przerabianego materiału. Na sprawdzianach przygotować uczniowi z dysleksją więcej łatwiejszych zadań.**
- **Wprowadzić kolory do oznaczenia liczb, znaków.**

Muzyka

- Stosować ćwiczenia nastawione na synchronizację ruchu z muzyką (np. wystukiwanie rytmu palcami, nogami, wyklaskiwanie).
- Dostosować program kształcenia do indywidualnych potrzeb uczniów.
- Należy zauważyć i docenić każdy wysiłek ucznia.

- Doceniać zainteresowanie i wkład pracy wniesiony w pokonanie złożonych problemów związanych z licznymi sprzężonymi zaburzeniami o podłożu dyslektycznym.
- Można odpytać ucznia ze znajomości tekstu piosenki, ale nie zmuszać go do odtworzenia melodii (zaśpiewania).
- Stosować rapowanie – ułatwia naukę tekstu.

Plastyka

- Okazać niezwykłą cierpliwość wobec uczniów borykających się z problemami o podłożu dyslektycznym.
- Dostarczać zadań plastycznych, które inspirują ucznia do podejmowania pracy.
- Stosować częste wzmocnienia pozytywne za zaangażowanie oraz działanie.

- Nie krytykować, stosować ocenę opisową każdej wykonanej i ukończonej pracy (ważne jest, aby dostrzec coś pozytywnego i podkreślać to, skupiać się na dobrych, nawet najdrobniejszych stronach pracy ucznia).
- Należy pamiętać, że zadania plastyczne usprawniają motorykę, koordynację wzrokowo - ruchową, nie należy, więc z nich rezygnować i starać się, aby uczeń doprowadził rozpoczętą pracę do całkowitego wykonania.
- Nie dopuszczać do tego, aby uczeń na zajęciach nic nie robił.

Technika i
informatyka

- Docenić chęć pokonywania trudności, wysiłek i wytrwałość w działaniu, samodzielność, ład w miejscu pracy i porządek w działaniu.
- Zadanie dostosować do możliwości percepcyjnych ucznia np. zezwolić wykonanie modelu na większym formacie.
- Pozostawić więcej czasu na wykonanie pracy.

- Polecenia do wykonania na informatyce nie mogą być długie i skomplikowane.
- Upewnić się czy uczeń je zrozumiał.
- Często uczeń z dysleksją ma trudności z orientacją w schemacie ciała i przestrzeni. Ma to znaczenie w rozpoznawaniu np. „ ALT „ prawy czy lewy.

Wychowanie
fizyczne

- Indywidualne podejście do ucznia pozwala mu uwierzyć w siebie, dowartościować się, odważnie i wytrwale ćwiczyć.
- Treści oraz rodzaj ćwiczeń dostosować do specjalnych zindywidualizowanych potrzeb ucznia.
- Należy zapoznać uczniów z jak największą ilością form aktywności fizycznej, tak, aby uczeń mógł znaleźć i wybrać dyscyplinę najbardziej przydatną dla siebie.

- Poprzez wnikliwą obserwację, rozmowę z uczniem, zezwolić na jego własną inwencję i wykonać ćwiczenie według jego pomysłu. Taka wiedza pozwala zrezygnować z niekorzystnych form aktywności.
- Uczniom nadruchliwym pozwolić na ich własną inicjatywę - n–l koordynuje działania, sprawuje opiekę nad bezpieczeństwem i prawidłową formą wykonywania ćwiczeń.
- Należy odejść od ocen i stopni mierzonych i opartych o kategorie i zasady rywalizacji sportowej, a kierować się możliwościami psychofizycznymi ucznia i jego indywidualnymi postępami (uczeń z dysleksją nie mieści się w żadnej tabelce).

**Ogólne uwagi dotyczące
postępowania z uczniem
dyslektycznym w klasach
IV - VI.**

1. Oceniać osiągnięcia udzielając pochwały po każdej poprawnej odpowiedzi, natomiast unikać stawiania ocen za odpowiedzi słabe i nie na temat.
2. Oceniać wiadomości ucznia głównie na podstawie wypowiedzi ustnych.
3. Oceniać wysiłek ucznia a nie efekty włożonego trudu w wykonanie zadania.
4. Dawać uczniowi do zrozumienia, że oczekuje się od niego większych osiągnięć.
5. Nie ponaglać tempa czytania czy pisania, uczeń potrzebuje więcej czasu na analizę i syntezę czytanego i pisanego tekstu (szczególnie na testach i sprawdzianach).
6. Cierpliwie czekać, aż uczeń odpowie. Jeżeli odpowie źle, należy naprowadzać go na trop zadając pytania pomocnicze.
7. Ograniczyć ilość zadawanego do opracowania tekstu czytanki lub wybrać taki, aby był dostosowany do aktualnych umiejętności ucznia.
8. Zezwolić na pisanie ołówkiem, aby łatwiej było poprawić błędy.
9. Szczególną troską otoczyć uczniów leworęcznych (zadbać, aby mieli swobodę ruchów oraz odpowiednie ułożenie zeszytu i ręki przy pisaniu).
10. Upewnić się czy uczeń zrozumiał odczytane, złożone polecenia lub zadania tekstowe.

11. Stawiać jasno sformułowane pytania, nadmiar poleceń do wykonania w krótkim czasie, wprowadza chaos informacyjny.
12. Odpytywać z miejsca, gwałtowne wywołanie do tablicy zwiększa napięcie emocjonalne i utrudnia myślenie.
13. Koncentrować swój krytycyzm na zadaniu, nie na uczniu. Powiedz raczej: „Ten fragment powinien zawierać więcej konkretów”, a nie: „Twój sposób pisania jest słaby”.
14. Zwrócić uwagę na wzmożoną męczliwość i problemy z koncentracją uwagi ucznia.
15. Aby łatwiej kontrolować pracę, uczeń powinien siedzieć blisko nauczyciela. Bliskość ośmiela i zachęca do zwrócenia się o pomoc.
16. Gdy uczniowie wykonują zadanie samodzielnie, należy często podpatrywać ich pracę. Wiadomo, że często się gubią i zadania nie wykonują do końca. W takich przypadkach nie należy wyznaczać następnego zadania, ale rozpoczęte dokończyć.
17. Wyrabiać na wszystkich przedmiotach nawyk pracy ze słownikiem ortograficznym.
18. Nie dopuścić do sytuacji, aby uczeń na lekcji nie pracował.
19. Bronić przed ośmieszaniem ze strony rówieśników.
20. Problemy z pamięcią utrudniają naukę tabliczki mnożenia, dni tygodnia, nazw miesięcy, naukę wierszy. Należy wydłużyć limit czasu na opanowanie zadanego materiału lub zadawać go małymi partiami.

21. W pracy z uczniem z dysleksją należy bazować na metodach polisensorycznych (angażujących wszystkie receptory).
22. Ważne jest przekazywanie uczniowi spostrzeżeń na temat jego pracy. Zauważanie, że zrobił postępy, dostrzeganie częściowych sukcesów. „Sześć zadań na dziesięć jest dobrze rozwiązanych. Teraz potrzeba tylko abyś popracował nad czterema”.
23. Wydłużyć czas na czytanie lektur - podsunąć pomysł korzystania z „biblioteki książki mówionej”. Wiele lektur szkolnych jest wydawanych na płytach CD.
24. Nauczyć nowego sposobu notowania - notatka nieliniowa.
25. W klasach szóstych zezwolić na pisanie domowych prac kontrolnych na komputerze – jeśli pismo jest dysgraficzne.
26. Raz w tygodniu przejrzeć zeszyty ucznia.
27. Nie dyskwalifikować prac napisanych nieczytelnie, uczeń powinien je przeczytać nauczycielowi.
28. Ważne jest stosowanie kolorowych pisaków i kredek, samodzielne tworzenie tabel, schematów, grafik, rysunków.
29. Egzekwować i nagradzać systematyczną pracę w domu.
30. Wymagać systematycznej pracy nad problemem i przynajmniej raz w miesiącu ją kontrolować.
31. W kontaktach z rodzicami omawiać trudności na jakie uczeń napotyka. Mobilizować ich do wzmożonej kontroli wykonywanych ćwiczeń.
32. Wymagać od rodziców współpracy z nauczycielami i pracy z dzieckiem w domu.

Dziękuję za uwagę

Proszę o pytania

Koniec